

POSTANOWIENIE

8 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

na posiedzeniu niejawnym 8 października 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa M. K. i D. N.
przeciwko Redaktorowi
o nakazanie publikacji sprostowania
na skutek wniosku o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego K. G. od rozpoznania
skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 29 września 2020 r., V ACa 406/20

oddala wniosek.

UZASADNIENIE

Pismem z 29 sierpnia 2024 r. pełnomocnik pozwanego wniósł o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego K. G. od rozpoznania skargi kasacyjnej pozwanego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 29 września 2020 r. Jako podstawę żądania wskazał art. 49 § 1w zw. z art. 398²¹ w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., zaznaczając jednocześnie, że nie jest to wniosek składany w trybie, o jakim mowa w art. 26 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym.

Wnioskodawca podniósł, że w odniesieniu do SSN K. G. zachodzi brak instytucjonalnej niezależności sędziego i w tym zakresie powołał się na niezgodność trybu nominacyjnego sędziego unormowanego w ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (tekst jedn. Dz.U. 2021 poz. 269) w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018 poz. 3) z art. 6 ust. 1 Konwencji

o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. poz. 284 ze zm.; dalej: „EKPC”).

W dalszej części uzasadnienia wnioskodawca wskazał, że przed powołaniem na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego K. G. pełnił funkcję lubuskiego pełnomocnika ds. rodziny, do której został powołany 29 września 2020 r. przez wojewodę W. D. – reprezentanta (koalicyjnego) rządu Prawa i Sprawiedliwości, tj. tej samej partii, do której należy poseł P. G., którego dotyczy sporna w sprawie publikacja, a także ówczesny piastun powodowego ministerstwa. To zdaniem wnioskodawcy świadczy o braku indywidualnej niezależności sędziego.

W dniu 12 września 2024 r. sędzia Sądu Najwyższego K. G. złożył oświadczenie, w którym wskazał, że przez okres 14 lat wykonywał zawód radcy prawnego i stał się osobą publicznie znaną w G., w 2015 r. został członkiem komitetu honorowego popierającego w wyborach prezydenckich kandydaturę B.K., natomiast w 2020 r. przyjął funkcję pełnomocnika Wojewody [...] do spraw rodziny, a jego działalność publiczna i zawodowa przed objęciem urzędu sędziego Sądu Najwyższego nie wpływa w żaden sposób na bezstronność i niezawisłość.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek jest niezasadny.

Instytucja wyłączenia sędziego jest jedną z gwarancji bezstronności (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 11 grudnia 2002 r., SK 27/01, OTK ZU nr 7/A/2002, poz. 93). Jako taka pozostaje w ścisłym związku z niezależnością i bezstronnością sądu. Wartości te określają, obok niezawisłości sędziowskiej, najważniejsze cechy charakteryzujące funkcje sądów jako instytucji sprawujących wymiar sprawiedliwości (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 13 grudnia 2005 r., SK 53/04, OTK ZU nr 11/A/2005, poz. 134). Instytucja wyłączenia sędziego służy umacnianiu bezstronności i niezawisłości sądu, a także podnoszeniu autorytetu wymiaru sprawiedliwości (zob. wyroki Trybunału Konstytucyjnego: z 20 lipca 2004 r., SK 19/02, OTK ZU nr 7/2004, poz. 67; z 13 grudnia 2005 r., SK 53/04; z 24 czerwca 2008 r., P 8/07, OTK ZU nr 5/A/2008, poz. 84).

Wnioskodawca w ramach okoliczności związanych z powołaniem sędziego powołuje jedynie występującą jego zdaniem wadliwość systemową. Wniosek nie zawiera przytoczenia żadnych okoliczności, które wskazywałyby na jakiegokolwiek nieprawidłowości zaistniałe w ramach wynikającej z obowiązujących przepisów procedury nominacyjnej. Wniosek sprowadza się zatem w tym zakresie do kwestionowania przyjętych w ustawodawstwie rozwiązań. Należy przy tym wskazać, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 2 czerwca 2020 r., P 13/19, stwierdził, iż art. 49 § 1 k.p.c. w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu podniesienia okoliczności wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, jest niezgodny z art. 179 Konstytucji RP). Także w wyroku z 23 lutego 2022 r., P 10/19 (OTK ZU poz. 14/A/2022), Trybunał ten uznał, że art. 49 § 1 k.p.c. w zakresie, w jakim za przesłankę mogącą wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie uznaje jakąkolwiek okoliczność odnoszącą się do procedury powoływania tego sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa do pełnienia urzędu, jest niezgodny z: a) art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, b) art. 179 w zw. z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji.

Sąd Najwyższy pozostaje związany orzeczeniami TK na podstawie art. 190 ust. 1 Konstytucji RP.

Niezależnie od powyższego wniosek składany na podstawie przepisów o wyłączeniu sędziego z uwagi na okoliczności towarzyszące jego procedurze nominacyjnej narusza wprost przepisy dotyczące szczególnej instytucji, tj. tzw. „testu niezależności i bezstronności”. Zmierza do osiągnięcia tożsamego celu i jest próbą obejścia przesłanek i wymagań przewidzianych w przepisach o „teście”, w odniesieniu do sędziów Sądu Najwyższego uregulowanym w art. 26 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym. Wnioskodawca w niniejszej sprawie wprost wskazał, że jego wniosku nie można traktować jako wniosku o test na podstawie art. 26 § 2 ustawy o Sądzie Najwyższym. Świadczy to o tym, że ma on pełną świadomość, że istnieje stosowny ustawowy tryb weryfikacji bezstronności i niezależności sędziowskiej, jednak z niego nie skorzystał. Jest to o tyle istotne, że negatywny dla zainteresowanego sędziego

wynik takiego testu prowadzi do otwarcia mu drogi odwoławczej, a co za tym idzie - weryfikacji twierdzeń i stanowiska Sądu w takim przypadku w odpowiednim trybie, a zatem zgodnie ze standardem wynikającym z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP. Próba obejścia przepisów o teście stanowi oczywiste nadużycie prawa procesowego (art. 4¹ k.p.c.), zmierzające w istocie do zamknięcia sędziemu drogi sądowej, zważywszy w szczególności, iż droga taka nie przysługuje w przypadku wyłączenia na zasadach ogólnych.

Jednocześnie bezzasadny jest argument wnioskodawcy odwołujący się do sprawowania przez SSN K. G. przed powołaniem go na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego funkcji pełnomocnika Wojewody [...] ds. rodziny. Wnioskodawca – poza stwierdzeniem przynależności pełniącego ówczesnie funkcję wojewody W. D. do partii Prawo i Sprawiedliwość, tj. tej samej partii, do której należy poseł i ówczesny Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego P. G. oraz przytoczenia wypowiedzi K. G. i W. D. dotyczącej roli rodziny, nie wskazał żadnych okoliczności dotyczących samego SSN K. G., które mogłyby podważyć jego niezawisłość w sprawie. W szczególności nie wskazał żadnego związku pełnionej ówczesnie funkcji przez SSN K. G. i podejmowanych przez niego w jej ramach działań z istotą sprawy, w której został złożony wniosek o wyłączenie. Argumentacja wnioskodawcy jest zatem nieprzekonująca.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

M.L.

[ms]